

Preek over 1 Johannes 1,8.9: Schuldbelijdenis

Voorzang: Gezang 213, 1 en 3 (A.F. Troost, *Zingende Gezegend* – mel. Ps. 84)

Dit huis, een herberg onderweg
voor wie verdwaald in heg en steg
geen rust, geen ruimte meer kon vinden,
een toevluchtsoord in de woestijn
voor wie met olie en met wijn
pijnlijke wonden liet verbinden,
dit huis, waarin men smarten deelt,
weet hoe Gods liefde harten heelt.

Dit huis, met liefde opgebouwd,
dit gastenhuis voor jong en oud,
ligt langs de weg als een oase;
hier kan men putten: nieuwe kracht,
hier is beschutting voor de nacht,
hier is het elke zondag Pasen!
Gezegend alwie binnengaat
en hier zijn lasten liggen laat.

Votum en Groet

Zingen: Gezang 431, 1 en 2

Leefregels

Zingen: Psalm 143, 2 en 9

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 7 (Je hoeft niet bang te zijn...)

Schriftlezing: Psalm 32 en 1 Johannes 1,1-2,2

Zingen: Psalm 32, 1 en 2

Verkondiging van 1 Johannes 1,8.9

Zingen: Gezang 449

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gezang 460, 1 en 2

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

De preek gaat vanmorgen over zonde.

Als ik dat zo zeg moet ik meteen denken aan dat verhaaltje van die jongen.

Het is wel een verhaal met een baard, hoor – maar oké...

Die jongen kwam thuis uit de kerk.

Zijn moeder, die om één of andere reden niet was gegegaan, vroeg: *En?*

Waar heeft de dominee vanmorgen over gepreekt?

Over zonde, zei de jongen.

Wat zei hij erover? vroeg de moeder.

Hij vond het niet goed, zei de jongen.

M.a.w. de dominee had weer eens een wijdopen deur ingetrapt.

Kent u trouwens ook dat andere verhaal?

Al net zo oud misschien.

Van die dominee die bij een vrouw van zijn gemeente op bezoek ging.

En die vrouw maar klagen en zuchten: *Dominee, ik ben zo zondig!*

Dominee, ik ben zo slecht!

Ja, zei de dominee.

Dat heb ik gehoord!

Waarop die vrouw meteen heel venijnig reageerde: *Wie heeft u dat verteld!*

Uit deze twee verhaaltjes kunnen we een belangrijke les leren.

Preken en spreken over de zonde gaat over de hoofden heen als het niet concreet wordt.
Praten over de zonde blijft een vage babbel als je er in algemene termen over praat.
Zo van: zonde is verkeerd en je moet het niet doen.
Tja, dat zal wel waar wezen.

Maar als je wel concreet wordt, dan gaat het pijn doen.
Die vrouw uit het tweede verhaaltje had er niet de minste moeite mee om te zeggen dat ze zondig en slecht was, zolang dat maar een algemeen praatje bleef.
Maar zodra de dominee een getuige op het toneel bracht, die wel eens wat speciaals over haar zou kunnen weten, werd ze giftig en beet ze van zich af.
Zo van: al zeg ik dat ik een zondaar ben, zeg niet dat ik verkeerde dingen doe!
Dat pik ik niet!

Hoe denkt u over de zonde, lieve mensen?
En jullie, jongens en meisjes?
Nee, zo stel ik het weer veel te algemeen.
Wat ik eigenlijk aan u en jou wil vragen is: *Wat vindt u/jij van jouw zonden?*
Hoe ga je daarmee om?
Welke rol spelen ze in uw/jouw leven?

We kunnen rustig stellen, dat het bijbelse onderwijs over de zonde nooit erg populair is geweest.
Maar in onze tijd wel helemaal niet.
Alleen al door over zonde te praten krijgen veel mensen gewoon de kriebels.
De doorsnee mens van vandaag vindt praten over zonde hopeloos ouderwets.
Praten over God – dat mag weer sinds een tijdje.
Maar praten over zonde – nee, zeg, alsjeblieft niet!
Dat is toch echt iets van vroeger.
Die bekrompen tijd toen niets mocht en allerlei leuke dingen verboden waren.
Dan leven we vandaag toch veel vrijer.
We zijn heerlijk tolerant.
En van allerlei taboes van vroeger zeggen we nu: *Kom nou, moet toch kunnen!*
Praten over zonde maakt het leven zo somber en naargeestig!

Zo wordt er buiten de kerk gepraat.
Maar heel vaak ook binnen de kerk.
Gelukkig dat we niet meer van die hel-en-verdoemenis-preken horen.
U weet wel, van die preken waardoor je met een schroeilucht in je neus de kerk uit kwam.
Nee hoor, die zijn gelukkig uit de tijd.
Want laten we alsjeblieft niet zo zwaar op de hand zijn.
Als je zo goed mogelijk leeft en je doet niemand tekort en je gaat regelmatig naar de kerk en je geeft eens wat aan een goed doel en je bidt God of Hij daarbij wat helpen wil – dan moet het toch al raar lopen wanneer God de helpoort voor jou in het slot gooit.

Lieve mensen, dit oppervlakkige geklets staat mijlenver af van wat ons in de Bijbel wordt voorgehouden.
De zonde – uw zonde, jouw zonde en mijn zonde – wordt daar bloedserieus genomen.
Daar wordt niet zomaar wat losjes overheen gepraat.
Onze zonde wordt in Gods Woord met een koolzwarte stift getekend.
Donker en afschrikwekkend.

Maar het staat wel geheel in het stralende licht van Gods vergevende liefde.
Alleen zullen we van de warmte van die liefde nooit een goed besef hebben als we ons nooit realiseren wát ons vergeven wordt en om welke reden.
En juist als we leven in een hechte relatie met God zullen we de diepte van onze zonde en de zwaarte van onze schuld leren kennen.
Eigenlijk is de voornaamste vraag vanmorgen niet: *kent u/jij uw zonde?*
Maar: *kent u/jij God?*
Is er tussen u en God sprake van verbondenheid, van wederzijdse liefde?

Is er tussen jou en God sprake van een echte en hechte relatie?

Je hebt een relatie met elkaar als je echt geeft om wat de ander denkt en wil.

Als je respecteert wat de ander goed- of afkeurt.

Als je rekening houdt met de gevoelens en opvattingen van de ander.

En als je die niet graag kwetst.

Als je weet dat de ander zich ergert aan bepaalde uitdrukkingen, dan zul je die vermijden.

Als je weet, dat je vrouw een bepaald soort muziek vreselijk vindt, dan zul je die niet gauw draaien als zij in de kamer zit.

Leeft u zo in relatie met God?

Weet u wat Hij goed- of afkeurt?

Kent u zijn gevoelens en zijn opvattingen?

En gaan die u echt ter harte?

Bepalen die uw doen en laten?

Want dat is met Hem verbonden zijn.

Dat je in heel je gedrag, ja tot in je gedachten- en gevoelsleven om Hem geeft, met Hem rekent.

Dat Hij zo reëel voor je is alsof Hij bij je in de kamer is, naast je in de auto zit of in de keuken staat of waar je ook je werk doet, met je meekijkt als je computert of tv kijkt, langs de lijn staat als je sport.

En dat je daarmee rekent.

Dat is met God verbonden zijn.

Johannes zegt (vs. 6):

Als we zeggen dat we met Hem verbonden zijn terwijl we onze weg in het duister gaan, liegen we en leven we niet volgens de waarheid.

Onze weg gaat in het duister, wanneer we zelden of nooit over God nadenken.

Wanneer Hij voor ons geen realiteit is.

Maar licht en duister gaan niet samen.

God en zonde gaan niet samen.

Daar moeten we eerlijk in zijn.

Vooraf ook eerlijk tegenover ons zelf.

Kijk, als anderen proberen zich schoon te praten in wat voor situatie ook, dan hebben we dat vaak drommels goed door.

Maar als het om eigen tekorten gaat, dan zijn we enorm bedreven in het wegedeneren.

Johannes zegt (vs. 8):

Als wij zeggen, dat wij de zonde niet kennen (er geen weet van hebben), misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons.

O, dat zit ons zo in het bloed om onze zonde te ontkennen.

Of om het kwaad in ons leven te bagatelliseren,

kleiner voor te stellen dan het werkelijkheid is.

Dat gebeurt soms heel geraffineerd.

Het kan onder het mom van opperste vroomheid en godsdienstigheid.

Johannes richt zich in zijn brief tegen christenen, die er wel een heel aparte opvatting op nahielden.

Zij beweerden, dat een gelovige na zijn bekering een andere natuur had ontvangen.

Had Paulus dat ook al niet gezegd?

Wie in Christus gelooft, heeft de oude mens afgelegd en de nieuwe mens aangedaan.

En de nieuwe mens, zeiden deze dwaalgeesten, die zondigt niet meer.

Want die nieuwe mens is geestelijk.

Die is vrij van de macht van het kwaad.

Het is een oude dwaling, maar wel een die telkens weer de kop opsteekt.
Ooit hoorde ik voor de radio een interview met de leider van één of andere christelijke sekte.
De man werd er van beschuldigd, dat hij met verschillende vrouwen onder zijn aanhangers naar bed was geweest.
Hij ontkende dat niet.
Maar, zei hij doodleuk, dat was ik eigenlijk niet.
Dat was mijn oude mens.
Die doet nog zulke dingen.
Maar ikzelf, de nieuwe mens, ben vrij van zonde.
Kijk, dat is ongeveer wat die mensen in Johannes' gemeente zeiden.

Nou, zo kras zullen wij het niet gauw zeggen, denk ik.
Maar ook wij zijn vaak heel bedreven in het goedpraten van wat verkeerd is.
Van tijd tot tijd je vader en moeder of een leraar eens achteruit de keel de huid vol schelden – nou ja, je moet van je hart toch geen moordkuil maken.
Een beetje of twee beetje sjoemelen met je belastingformulier – ach, wie wordt daar nou eigenlijk minder van?

Ik neem aan, dat u uw eigen smoesjes wel kent om het kwaad in uw leven een wat draaglijker aanzien te geven.
Maar hou je zoiets vol als je werkelijk in verbondenheid met God leeft?
Als je leeft in het licht van zijn heiligheid?

Weet u, om van uzelf te zeggen, dat u zondaar bent, daarvoor is bekering nodig.
Bekering – ja, dat vinden sommigen net zo'n ouderwets woord als zonde.
Maar we kunnen er beslist niet om heen.
Wie om God geeft en Hem wil benaderen in het licht dat Hem omgeeft, die krijgt een nieuwe kijk op zonde.
Dan gaat het besef bij je groeien, dat je God bezeert met wat je verkeerd doet.

Maar dan wordt het je benauwd om het hart.
Het maakt je diep verdrietig, dat je God door je zonden zo'n pijn hebt aangedaan.
Dat je Hem zo gekwetst hebt.
En je krijgt er oprecht berouw van.

Dat is bekering, lieve mensen.
Een werkelijk besef van schuld en van wat u God met uw zonden aandoet.
Uw slordigheid in het luisteren naar zijn stem en het lezen van zijn Woord.
De franse slag waarmee u zijn geboden naleeft.
De oppervlakkigheid waarmee u ernst maakt of juist geen ernst maakt met Gods heiligheid.
Het gaat u drukken.

Alleen, je weet niet hoe het nu dan verder moet.
Want hoe zul je zo kunnen leven, dat je past bij de heilige God?
Je kunt wel berouw krijgen van je zonde, maar hoe raak je je zonden kwijt?
Hebt u het met Paulus wel eens eerlijk en oprecht uitgeschreeuwd: *Wat ben ik toch een ongelukkig mens!*
Wie zal mij verlossen van dit bestaan in de greep van de dood!?

Nu, het evangelie zou geen evangelie zijn als het daarop geen antwoord had.
Nadat Johannes ons oproept niet gemakkelijk over de duisternis in ons leven heen te leven, wijst hij een zekere weg naar het licht.
Belijden wij onze zonden...
Dat is de weg naar het licht.

Ik denk aan een prachtig verhaal, dat ik las.
Aan het eind van de 18e eeuw kwam de koning van Napels in een havenstad, waar gevangenen op de galeien werkten.
De commandant van de gevangenis had de hoge gast het recht verleend om één van de gevangenen de vrijheid terug te geven.
En de koning wilde graag van dat recht gebruik maken.
Hij wilde dat ook heel serieus doen.

En daarom sprak hij met verschillende van die galeislaven.
Hij vroeg hen waarom ze daar eigenlijk gevangen zaten.

Nou, het ene verhaal was nog dramatischer dan het andere.
Hen was onrecht aangedaan, ze waren vals beschuldigd, de rechter was omgekocht, enz. enz.
Eigenlijk waren ze allemaal onschuldig en allemaal ten onrechte veroordeeld.

Maar er was er eentje, die zei: *Koninklijke hoogheid, ik heb geen enkele reden om te klagen.
Want ik ben een ellendige kerel geweest.
Ik had eigenlijk de strop verdiend.
En ik prijs me gelukkig dat ik hier nog mag zijn.*

Diep onder de indruk van zoveel eerlijkheid en schuldbesef zei de koning van Napels tegen de gevangeniscom-
mandant: *Ik vraag u om deze man zijn vrijheid terug te geven.*
De belijdenis van zijn schuld was voor deze gevangene de weg naar de vrijheid.

En dat is bij God niet anders.
Belijden wij onze zonden...
Ja, dat is een pijnlijk proces.
En je bent er ook niet zomaar mee klaar.
Het is niet voor niets, dat Johannes hier spreekt van zonden – meervoud.

Belijdenis van je zonden –
dat is meer dan zo'n algemene uitspraak, zoals van die vrouw uit het begin van mijn preek: *Ik ben een grote zon-
daar!*
Wat ben ik toch een slecht mens!

We moeten niet oppervlakkig over onze zonden heen gaan, maar ze goed onder ogen zien.
Het licht van Gods heiligheid moet zo goed tot ons doordringen, dat we naar van onze zonden worden.
Omdat we beseffen dat God er naar van wordt.
We moeten de hele vieze vuilniszak van onze zonden uitschudden en ze al huiverend en vol schaamte stuk voor
stuk aanpakken en voor God neerleggen.
Dat doen we als we ze de één na de ander woordelijk aan God belijden:
dat is van mij en dat en ook die stinkende zonde.

Is dat echt wel nodig?
God weet toch alles?
Hij weet toch al van mijn zonden nog voordat ik ze Hem vertel?
Kan ik de hele vuilniszak niet in één keer bij de straat zetten zonder er nog met mijn blote handen in te moeten
graaien?

Nee, mensen, dat kan niét.
Belijden van uw zonden is ze stuk voor stuk benoemen.
Niet omdat God er nog niet van zou weten.
Maar om zo te erkennen, dat Hij onze daden kent.
En om dat ook toe te juichen.
Want we willen ook zo door Hem gekend worden.
We willen gewoon niets voor Hem achter houden.
We willen éérlijk zijn.

Immers, alleen dan kan er toch echte verbondenheid zijn tussen u en God?
En het gaat ons toch om die verbondenheid?
En van verbondenheid met God is toch alleen sprake, als je werkelijk niets, maar dan ook niets voor Hem ver-
borgen houdt?
Als we zo zonder enige terughoudendheid onze zonden belijden, geven we aan in het licht te willen leven en zo
mogelijk helemaal!

En deze weg van schuldbelijdenis is de weg tot het licht.
Want

Belijden wij zonden, dan zal Hij die getrouw en rechtvaardig is, ons onze zonden vergeven en ons reinigen van alle kwaad.

God is trouw om ons te vergeven.
Hij houdt zich aan zijn beloften.
En één van zijn beloften is, dat Hij ons vergeeft als wij met berouw van onze zonden tot Hem komen.
God garandeert ons vergeving.
Hij houdt die niet achter.
Niet omdat Hij wel moet.
Niet omdat het zijn vak is.
U kent misschien die uitspraak wel van een franse filosoof:
Pardonner, c'est son métier - vergeven is Gods vak.

Niets daarvan!
Vergeven heeft te maken met zijn trouw.
Hij heeft zich vrijwillig daartoe verbonden.
Maar het blijft genade!
We kunnen er geen aanspraak op maken.
God vergeeft, omdat Hij trouw is.

En omdat Hij rechtvaardig is.
Ja, dat is wel een heel merkwaardige uitspraak van Johannes.
Dat God ons vergeeft heeft ook alles te maken met zijn rechtvaardigheid.
Wees eens eerlijk, zou u dat bedacht hebben?
Is Gods rechtvaardigheid juist niet iets om vuurbang voor te zijn?
Hoe zongen we dat vroeger ook al weer met de oude berijming van Ps 130:

*Als Gij in 't recht wilt treden,
o HEER, en gadeslaan
onz' ongerechtigheden,
ach, wie zal dan bestaan?*

Máár nee, zongen we er dan onmiddellijk achteraan, *daar is vergeving altijd bij U geweest*.
Gods rechtvaardigheid brengen we altijd in verband met het oordeel, het gericht over ons leven, straf en tuchting.
Maar voor vergeving moeten we het hebben van Gods barmhertigheid.
Denken we vaak.

Fout, lieve mensen.
Klopt niet!
Johannes zegt het hier duidelijk: God is rechtvaardig als Hij ons vergeeft.

Ja maar, zonden zijn toch strafbaar?
Zeker!
En ze zijn dan ook gestraft.
Dat heeft onze Heiland geweten, die al onze vuilniszakken met zonden op zijn schouders nam en toen door zijn Vader naar de mestvaalt Golgotha verwezen werd.
En daar ging Hij met onze zonden onder in de grootste vuilverbranding die de wereld ooit gekend heeft.

Maar God is rechtvaardig, als Hij nu de zonde niet voor de tweede maal straft.
Tenminste niet de zonden van ieder, die Jezus Christus in geloof als zijn plaatsvervanger aanneemt.

Dus is de rechtvaardigheid van God niet iets om ons schrik aan te jagen, zodat we staan te trillen op onze benen.
Maar die rechtvaardigheid is vaste grond onder onze voeten om stevig op te staan.

We kunnen er op bouwen!

Dankzij Gods trouw en zijn rechtvaardigheid ontvangen we vergeving en worden we gereinigd van alle ongerechtigheid.

Gemeente, alleen als wij oog hebben voor onze zonden als aanslagen op onze verbondenheid met God, alleen dan zullen we blij zijn met de uitweg, die God ons biedt.

Het leven van een kind van God is een leven van voortdurend berouw.

Van permanente schuldbelijdenis.

En van onafgebroken strijd tegen onze zonden.

Maar het is tegelijk een leven van voortdurende dankzegging aan God.

En van permanente liefde voor Hem vanwege de vergeving en verlossing, die Hij ons in Christus biedt. AMEN.

31-07-2005